

• the application sphere: in education (state educational standard, original programs, textbooks, study guidelines); in educational technologies (develop and module-based education, rating system), in the content of school subjects, in school management [5].

The general didactic aim is a person, who knows how to realize his own significance and mission, who will not stop at the way of his self-completion (based upon creativity).

The present time demands from the Ukrainian schools the conditions for creative development of pupils, in which creative personalities can be formed. Hereby the common task is to help each pupil to believe in his own success and to put together all the conditions for personal creative development. The personal development is the process of the forming of a person by means of his socialization, education and upbringing under the influence of the inner and external, controlled and not controlled factors. A person joins the interaction with the surrounding world and improves humanity.

The creative-focused education is vital for the development of a person by means of attraction the future teachers for the world-view, moral, aesthetic aspects of social life. It occurs via systematic mastering of the objective regularities of the world as a whole and of the subjective potential of the humanity in particular.

REFERENCES

1. Верпань А. Ф. Дидактичні принципи в умовах традиційного і комп'ютерного навчання / А. Ф. Верпань, Н. Т. Тверезовська // Педагогіка і психологія. – 1998. – № 3. – С. 126–132.
2. Данилова Л. Розвивати пізнавальну активність учнів / Л. Данилова // Рідна школа. – 2002. – № 6. – С. 18–20.
3. Зевина Л. В. Образовательные технологии и технологическая культура учителя / Л. В. Зевина // Школьные технологи. – 2002. – № 2. – С. 16–19.
4. Манько Н. Н. Технологическая компетентность педагога / Н. Н. Манько // Школьные технологи. – 2002. – № 5. – С. 33–42.
5. Малихіна В. Управлінська підтримка інноваційної діяльності вчителя / В. Малихіна // Директор школи. – 2002. – № 35. – С. 6–7.
6. Паламарчук В. Ф. Від творчої особистості до нових технологій навчання / В. Ф. Паламарчук // Завуч. – 2001. – № 8. – С. 2–3.

Любов Грінько

ВИДИ ОРФОГРАФІЧНИХ ВПРАВ НА УРОКАХ РІДНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Орфографічна діяльність учнів повинна бути організована залежно від рівня засвоєння правила учнем, і тих особливостей, якими одне орфографічне правило відрізняється від інших. Відповідно до цього в методиці загальноприйнятою є така послідовність вправ: 1) вправи, які готують повідомлення правила (підготовчі вправи); 2) вправи розпізнавального етапу; 3) вправи на часткове застосування правила; 4) вправи на повне застосування правила.

Перший етап вправ добирається учителем як матеріал для спостереження, на основі його аналізу під керівництвом учителя діти вивчають правила правопису. Розпізнавальний етап вправ – один із найскладніших. На цьому етапі учні мають виявити у сприйнятому на слух слові певні ознаки орфограми та співвіднести їх із правилом правопису. Вправи на часткове застосування правила використовуються переважно під час вивчення правил складної логічної структури, які потребують спеціального відпрацювання кожної логічної ланки правила. На завершальному етапі її формування використовуються вправи на повне застосування правила. Такими є вправи творчого характеру [4].

Традиційно в методиці навчання орфографії визначають такі види вправ: списування, диктанти, перекази.

Списування – не механічне, а свідоме – один із найпоширеніших видів орфографічних вправ, спрямований на формування умінь запам'ятовувати графічні образи слів. Умовою свідомого списування є розуміння учнями змісту того, що вони списують. Завдання цього виду вправ – навчити дітей списувати каліграфічно, грамотно, без виправлень. Із цією метою вправи на списування застосовують уже в букварний період. У процесі списування слід привчати учнів запам'ятовувати спершу цілі слова, словосполучення, а потім і речення, які треба записати. Перед списуванням необхідно проводити роботу над змістом речень чи тексту, який буде списуватись, а також робити орфографічний чи граматичний розбір найбільш складних слів.

Одним із видів списування є зорові диктанти. Для зорового диктанту добирається матеріал, який легко запам'ятовується. Вони сприяють розвитку пам'яті учнів, навчають записувати цілими словами. Використовуються такі види списування: 1) списування з підкресленням букв, написання яких пояснюється вивченими правилами правопису; 2) вибіркове списування (пов'язане із завданнями чи запитаннями); 3) списування із зміною форм слова; 4) списування з фонетико- чи граматико-

орфографічними завданнями; 5) списування з дописуванням пропущених букв [1].

Окрім осмисленого письма за зразком, у процесі формування письма використовуються різні види диктантів: за участю аналізаторів: слухові та зорово-слухові, за метою застосування – навчальні (попереджувальні і пояснювальні) та контрольні [2, с. 230]. Коротко схарактеризуємо види диктантів.

Слухові диктанти використовуються як навчальні вправи, коли необхідно навчити учнів знаходити правильні асоціативні зв'язки типу “звук – буква”, що має особливе значення для вивчення фонетичних написань. Слухові диктанти можуть бути словниковими (коли учні сприймають на слух і записують окремі слова), вибіркковими (учні за завданням педагога записують окремі слова чи словосполучення з продиктованого тексту). Вони ефективні на всіх етапах формування орфографічних умінь, а також як контрольні.

На етапі розпізнавання орфограм у сприйнятих на слух словах (окремих чи в тексті) використовуються попереджувальні диктанти, спрямовані на формування вміння розпізнавати орфограми за характерними для них фонетичними чи граматичними ознаками і позначати їх на письмі відповідно до правила правопису. Вид попереджувального диктанту – коментоване письмо (списування, запис під диктовку).

Одним із видів навчальних диктантів є зорово-слухові. Такі диктанти спрямовані на активізацію зорово-слухових відчуттів. Для них використовуються тексти, які містять слова, складні для написання.

Окрім зорово-слухових диктантів використовуються самодиктанти. Текст диктанту (строфа з вірша, загадка, прислів'я) аналізується з орфографічного боку і заучується на одному уроці, а запис вивченого твору проводиться на наступному. Зазначені види диктантів застосовуються на етапі формування різних умінь, в тому числі й умінь писати з пам'яті.

Пояснювальні диктанти проводяться після того, як тема в основному опрацьована, і дають можливість виявити рівень сформованості орфографічних умінь. Одним із видів пояснювальних диктантів є малюнковий (учитель демонструє предметні малюнки, учні ж мовчки або проговорюючи, записують слово – назву малюнка, по закінченні чого пояснюють написання слів) [5, с. 245].

У процесі формування правописних умінь і навичок рекомендується використовувати такі види роботи, як вільний і твор-

чий диктант [3, с. 5]. Вільний диктант. Учні записують текст не дослівно, а так, як запам'ятали, або лише головну думку кожної частини, при цьому не порушуючи послідовності викладу. Вільний диктант гоує до такого виду роботи, як переказ. Творчі диктанти дають можливість поєднати вивчення правопису з розвитком усного і писемного мовлення.

Із метою визначення рівня сформованості в учнів орфографічних навичок доцільно проводити контрольні диктанти.

Отже, сукупність навчальних вправ, яка використовується в процесі формування в учнів початкової школи навичок грамотного письма, включає різні за змістом та призначенням види робіт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жедек П. С. Списывание в обучении правописанию / П. С. Жедек, Л. И.Тимченко // Начальная школа. – 1989. – № 8. – С. 23–28.
2. Методика викладання української мови : навч. посіб. для учнів педучилищ і студентів педінститутів / за ред. С. І. Дорошенка. – 2-е вид., перероб. і доповн. – К. : Вища школа, 1992. – 398 с.
3. Методика навчання української мови в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл. / за наук. ред. М. С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
4. Терновська Т. П. Збірник орфографічних вправ для початкових класів: посіб. для вчителя / Т. П. Терновська, Т. С. Маркотенко. – К. : Рута, 2000. – 128 с.
5. Шкурятяна Н. Г. Методика вивчення орфографії : посіб. для вчителів / Н. Г. Шкурятяна. – К. : Рад.школа, 1985. – 133 с.

Катерина Гуріна

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В АВСТРАЛІЇ

Система соціальної роботи в Австралії формувалася протягом століть. Усе починалося з благодійних організацій для переселенців. Інвалідам, сиротам, людям похилого віку, які прибули на територію Австралії як шукачі щастя або в якості в'язнів допомагали органи влади та релігійні організації. Громадську допомогу здійснювали також служби добровольців.

На даний час соціальна робота в Австралії – це свого роду індустрія, яку з певною долею умовності можна поділити:

- а) за сферами діяльності соціального працівника;
- б) за проблемами клієнта;
- в) за категоріями населення.

Сфери соціальної професійної діяльності в Австралії постійно розширюються; австралійських соціальних працівників можна зустріти в різних урядових закладах, на підприємствах, в